

I.

Vážený pane předsedo senátu, vážení členové senátu,

Ústavní soud vede pod shora uvedenou spisovou značkou řízení o ústavní stížnosti *in rubro* uvedených stěžovatelů, kterou tito napadají rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. : 29 Cdo 4470/2015, pro porušení základních práv a svobod, a to zejména práva na nedotknutelnost osoby, na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života, na nedotknutelnost obydlí, na respektování rodinného a soukromého života a na soudní ochranu a na spravedlivý proces.

V předmětné věci vydal dne 21. srpna 2018 Ústavní soud usnesení, kterým odložil vykonatelnost rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. června 2018, sp. zn.: 29 Cdo 4470/2015 (dále také jako „rozsudek Nejvyššího soudu“ nebo „rozsudek Nejvyššího soudu o vyklizení“).

Jsem si vědom skutečnosti, že zákon o Ústavním soudu nepředpokládá možnost intervence do řízení ze strany těch osob, kterým není tímto zákonem přiznáno postavení účastníka řízení, avšak vzhledem ke skutečnosti, že jsem jako prezident republiky a jako vrcholný orgán moci výkonné/ústavní orgán/ celou i hojně medializovanou záležitostí, která by měla cosi vypovídat o stavu české justice, dotčen a znepokojen, předkládám tuto svou Ústavním soudem nevyžádanou intervenci do předmětného řízení formou tzv.

Amicus curiae brief,

podporující tímto v řízení před Ústavním soudem stanovisko stěžovatelů, kteří byli v řízení o vyklizení v procesní pozici vedlejších účastníků řízení, a přesto jim byla uložena na samém konci tohoto řízení Nejvyšším soudem hmotněprávní povinnost výrazně zasahující do jejich práv a svobod.

II.

Jsem přesvědčen, že rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky bylo zasaženo do základních práv a svobod stěžovatelů způsobem, který je uveden v ústavní stížnosti, když přitom byl porušen také princip právní jistoty, předvídatelnosti práva či právní úpravy, zcela zásadním způsobem byla prolomena ochrana legitimního očekávání stěžovatelů, předmětný

rozsudek trpí nepřipustným formalismem týkajícím se výkladu norem a stanovením lhůty k vyklizení, když naopak délka řízení o vyklizení nemovitostí byla excesivní. Veškeré tyto skutečnosti je třeba vzít v potaz při **poměřování střetu jednotlivých zájmů a práv v dané věci působících, tak, aby bylo dosaženo spravedlivé rovnováhy a přijato co nejspravedlivější řešení dané problematiky.**

Denegatio iustitiae

Rozsudek Nejvyššího soudu, kterým by měla být celá složitá a dlouhodobá záležitost (ovšem nikoli vinou stěžovatelů - dřívějších účastníků řízení) završena, vnímám jako zcela transparentní ***denegatio iustitiae***, tedy odepření nebo odmítnutí spravedlnosti vedlejším účastníkům řízení, nyní stěžovatelům, kteří ve věci postupovali v dobré víře a s důvodným legitimním očekáváním, které nacházím v dále uvedených skutečnostech. Nynější stěžovatelé č. 2) – 22) jako vedlejší účastníci řízení vydáním zcela překvapivého rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky s určením lhůty k vyklizení řádově ve dnech tak ztratili možnost přezkumu takového rozhodnutí, vyjma právě podání stížnosti k Ústavnímu soudu, který v současné době jako jediný může do věci zasáhnout tak, aby byla zaručena ochrana i právě těmto základním právům stěžovatelů a vyváženy jednotlivé argumenty stran sporu, a to i dosavadních vedlejších účastníků řízení tak, aby bylo dosaženo spravedlivého rozhodnutí.

Domnívám se, že rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky lze bez dalšího považovat za překvapivé, neboť (vedlejší) účastníci řízení nemohli předvídat, že dovolací soud posoudí zjištěný skutkový stav po právní stránce jinak než tomu doposud učinily soudy prvního a druhého stupně, kdy se (vedlejší) účastníci řízení k tomuto právnímu názoru Nejvyššího soudu nemohli vyjádřit, resp. vznést (proti) tvrzení odpovídající právnímu názoru dovolacímu soudu, jako by to mohli učinit v případě, že by byla rozhodnutí obecných soudů zrušena a věc vrácena se závazným právním názorem k dalšímu řízení, *nota bene* pokud byli zcela překvapivě konfrontováni s 30denní lhůtou k vyklizení, když „dobrou vůlí“ správce konkursní podstaty zatím nerealizovat vyklizení nebo odklad vykonatelnosti rozsudku Nejvyššího soudu Ústavním soudem nemohli předvídat a jedná se o opatření dočasné.

Legitimní očekávání stěžovatelů

Princip legitimního očekávání má původ v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva a vyplývá z článku 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Je tedy chráněn nejen „stávající“ majetek, ale také jiné majetkové hodnoty než vlastnictví, například pohledávky, nároky, ale „majetkem“ může být i pronajatý majetek, stavební povolení či užívací práva, tedy všechna aktiva, jejichž realizaci může nositel oprávnění legitimně očekávat.

Jsem přesvědčen, že v dané věci byla porušena ochrana legitimního očekávání stěžovatelů, vedlejších účastníků řízení před obecnými soudy, a to jednak ochrana legitimního očekávání ve vztahu k ochraně majetku či vlastnického práva a jednak ochrana legitimního očekávání ve vztahu k určitosti a předvídatelnosti právní úpravy a soudních rozhodnutí, která bezprostředně souvisí s ochranou legitimního očekávání určitého procesního postupu v přiměřených lhůtách a dále procesního postupu vedoucího k určitému rozhodnutí, kdy jeho adresáti, mezi které je nutno vedlejší účastníky řízení beze sporu zařadit, nebyli předem připraveni na změnu, rozhodnutí Nejvyššího soudu pro ně bylo překvapivé s účinkem okamžitě a trvale zasáhnout do jejich základních práv a svobod.

Nyní konkrétně k aplikaci výše uvedených principů a tvrzených porušení práv na daný případ.

A) Legitimní očekávání stěžovatelů (před obecnými soudy vedlejších účastníků řízení) ve vztahu k ochraně majetku.

Vycházejí z nikým nespоровaného skutkového stavu věci ohledně nemalé investice jednotlivých vedlejších účastníků do výstavby či dostavby domů, souhlasu tehdejšího správce konkursní podstaty s dostavbou, souhlasu věřitelského výboru s prodejem nemovitostí SBD Svatoopluk, nutnosti dokončení výstavby v reflexi na chátrání staveb, zkolaudování rodinných a bytových domů, vyloučení některých bytových domů z konkursní podstaty a některých nikoli, uzavření nájemních smluv ze strany vedlejších účastníků řízení v dobré víře, s přihlédnutím ke komplikovanosti celé záležitosti (včetně trestní linie věci a trestního řízení vedenému proti zakladateli H-systému Ing. Petru Smetkovi a dalším ex manažerům H-systému), docházím k závěru, že vedlejší účastníci řízení měli legitimní očekávání ve vztahu k ochraně jejich majetku, spočívající jednak v jejich právu na užívání nemovitostí (bydlení), jednak k ochraně jejich investic a budoucího odkupu nemovitostí.

Nejvyšší soud České republiky vůbec nezkoval dobrou víru užívat nemovitosti a dostavět je za vynaložení nemalých finančních prostředků ze strany fyzických osob, vedlejších účastníků řízení. Tyto fyzické osoby (stěžovatelé) postupovaly v souladu s pokyny tehdejšího správce konkursní podstaty a věřitelského výboru, nečinily nic za jejich zády ani bez vědomí konkursního soudu, pokud bylo tehdejšímu správci konkursní podstaty a věřitelskému výboru konkursním soudem uloženo, aby se zdrželi realizace veškerých prodejů, než bude řádně doplněna konkursní podstata a určeny podmínky pro prodej, nešlo o zákaz výstavby či dostavby nemovitostí, u kterých při paralyzování veškerých stavebních činností hrozilo jejich znehodnocení.

Nelze nic namítat proti závěrům Městského soudu v Praze uvedeným v jeho třetím rozsudku (o zamítnutí žaloby o vyklizení), že je třeba na celou věc nazírat pohledem roku 1999 nikoli až let pozdějších, celá záležitost je svým rozsahem ojedinělá a složitá, vedlejší účastníci řízení

vycházeli z toho, že dřívější správce konkursní podstaty vše konzultoval a projednával s věřitelským výborem, jak sám tehdejší konkursní správce vypověděl, výstup z projednání s odborníky byl takový, že pokud se majetek neošetří (nedostaví), dojde k jeho znehodnocení, zároveň všechny práce, které SBD provádělo, byly pečlivě zdokumentovány (co je majetek SBD a co není), a je tedy třeba vycházet z toho, co bylo v dané rozhodné době známo zainteresovaným osobám, zejména tedy jednotlivým fyzickým osobám jakožto vedlejšími účastníky řízení.

Též nájemní smlouvy uzavírané v roce 2003 byly uzavírány v době, kdy vůbec nebylo postaveno najisto, zda bytové domy sepsané do konkursní podstaty 22. 12. 1999 do konkursní podstaty skutečně patří, konečný rozsudek nabyt právní moci až dne 24. 10. 2008, a tyto skutkové okolnosti tedy nijak nenarušují přesvědčení o dobré víře vedlejších účastníků řízení v době uzavírání těchto smluv.

Vedlejší účastníci řízení jsou tímto *de facto* zbaveni majetku, který užívali v dobré víře, a to bez jakékoli kompenzace.

B) Legitimní očekávání stěžovatelů (před obecnými soudy vedlejších účastníků řízení) ve vztahu k procesnímu postupu v přiměřených lhůtách, jakož i ve vztahu k procesnímu postupu vedoucímu k určitému předvídatelnému rozhodnutí.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky trpí absolutní nevyvážeností při poměrování práv a svobod stran sporu či jednotlivých účastníků řízení nebo jakkoli potencionálně dotčených subjektů (dalších konkursních věřitelů).

Vedlejší účastníci řízení, nynější stěžovatelé č 2) - 22), kterým překvapivé rozhodnutí výrazným způsobem zasáhlo do životní situace (bydlení, majetek, rodinný a soukromý život), nemají možnost ve věci brojit účinným opravným prostředkem, vyjma právního prostředku mimořádného, kterým právě ústavní stížnost je. Dle mého názoru bylo tímto měnícím rozsudkem Nejvyššího soudu **zasaženo do zásady dvouinstančnosti řízení a popřeno jejich právo na účinné opravné prostředky**.

Asi není třeba připomínat jednu ze základních zásad právního státu, že každý zásah do pokojného užívání majetku musí být doprovázen procesními zárukami poskytujícími dotčené fyzické nebo právnické osobě přiměřenou možnost obrátit se v dané věci na příslušný orgán a **účinně napadnout** opatření zasahující do práv tímto ustanovením zaručených.

Nad rámec výše uvedeného bych rád podotkl, že Nejvyšší soud není povinen změnit předchozí rozsudek (rozsudky), i pokud by k tomu byly splněny všechny podmínky zakotvené v ust. § 243d o.s.ř., princip revize oproti kasaci má za splnění tam uvedených podmínek smysl, pokud je tak účinněji uplatňována zásada procesní ekonomie v daném řízení. Využití postupu dle ust. § 243d písm. b) o.s.ř. je v praxi rozhodování Nejvyššího soudu České republiky stále spíše

minoritní jevem, aniž by mi příslušelo hodnotit, proč tomu tak je. Pokud však chtěl Nejvyšší soud změnou rozsudku dosáhnout naplnění zásady procesní ekonomie, zdá se to vzhledem k sedmnácti již uplynulým létům soudního řízení a po třech letech řízení dovolacího jako dosti pozdní opatření, navíc aplikované za naprosté ignorace dalších zásad spravedlivého řízení, jak jsem již uváděl výše, a jakékoli vyváženosti při poměřování střetu jednotlivých práv a zájmů dotčených osob.

I pokud vycházíme z délky celého řízení, kdy žaloba o vyklizení byla podána u soudu dne 17. 7. 2001, pravomocný rozsudek Vrchního soudu v Praze byl vynesena až dne 4. 6. 2015, tedy po téměř 14 letech od počátku řízení, a Nejvyšší soud pak ve věci rozhodl měnícím rozsudkem až po dalších třech letech, tj. 27. 6. 2018, tedy poměřím-li celkově sedmnáctileté soudní řízení s třiceti denní lhůtou k vyklizení, nemohu skutečně ani v tomto ohledu dojít k závěru o spravedlivosti řízení a legitimnímu a přiměřenému zásahu do práv a svobod stěžovatelů, dřívějších vedlejších účastníků řízení.

C) Legitimní očekávání stěžovatelů (před obecnými soudy vedlejších účastníků řízení) ve vztahu k určitosti a předvídatelnosti právní úpravy a výkladu právních norem.

Pokud má být charakteristikou vlády práva jeho přístupnost, předvídatelnost a nearbitrárnost, pak rozsudek Nejvyššího soudu České republiky (jak vyplývá z jeho zdůvodnění) klade na vedlejší účastníky řízení **nepřiměřené břemeno** ve formě předvídaní dalšího faktického, právního a judikatorního vývoje věci za znalosti a poměřování jednotlivých (protichůdných) zájmů [např. aplikace normy občanského zákoníku č.40/1964 Sb., občanského zákoníku č.89/2012 Sb., konkrétně výklad aplikace ust. § 2 odst. 3 a ust. § 1040 odst.1 obč. zák., úvaha o přímé aplikaci ust. § 3 odst. 2 obč. zák. na „příslib“ daný v roce 1999, kterou Nejvyšší soud shledal nesprávnou, významná povaha „příslibu“, kdy sám Nejvyšší soud uznává, že se judikatura obecných soudů k povaze souhlasu konkursního soudu ustálila až několik let po příslibu“, kdy dle Nejvyššího soudu však s přihlédnutím k ust. § 27 odst. 2 zákona o konkurzu a vyrovnání žalovaný nemohl ani v roce 1999 očekávat, že se stane vlastníkem bytových domů s pozemkovými parcelami, dovolacím soudem konstatovaná nepřesná argumentace obecných soudů při vyhodnocování právně významných skutečností vzešlých pro poměry dané věci z konkursní úpravy, dovolacím soudem nájemní smlouvy hodnoceny jako absolutně neplatné s tím, že žalovaného SBD Svatopluk nelze při uzavírání těchto smluv pokládat za dobrověrného etc.].

Jelikož se jedná o rozhodnutí Nejvyššího soudu měnící dosavadní rozhodnutí obecných soudů, účastníci řízení se nemohli ani vyjádřit například k okolnostem potřebným pro správnou aplikaci právní normy. Výklad dobrých mravů a dobré víry učinil Nejvyšší soud ryze „negativně“ ve vztahu k SBD Svatopluk a nevyložil tyto principy a zásady již ve vztahu

k jednotlivým vedlejším účastníkům řízení, nyní stěžovateli č. 2) – 22), kteří jsou však **přímými oběti zásahu do jejich základních práv a svobod.**

III.

Závěrem, vážený pane předsedo a vážení členové senátu, konstatuji, že Nejvyšší soud České republiky sice shora uvedený zásah dle svého odůvodnění založil na základě zákona (o konkursu a vyrovnání, nového občanského zákoníku) a odůvodnil jej určitým (dílčím) legitimním cílem, tj. zpeněžením bytových domů za co nejvýhodnější cenu a tedy ochranou všech konkursních věřitelů tak, aby byly naplněny cíle konkursu, avšak co předmětné rozhodnutí zcela ignoruje, je vztah proporcionality mezi užitým prostředky a legitimním cílem, kdy musí být zachován rozumný vztah mezi požadavky obecného zájmu společnosti a požadavkem na ochranu lidských práv. Spravedlivá rovnováha je přitom narušena vždy, když má jednatel nést **individuální a nadměrné břemeno**, jako se stalo v tomto případě.

Ostatně, sám Nejvyšší soud České republiky ve svém „*Prohlášení Nejvyššího soudu k aktuálnímu dopadu jeho rozhodnutí v případě H-System*“ (zveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu) uvedl, že „*citlivě vnímá přenesení problému na jednotlivé rodiny, členy družstva, jež se ocitají ve složité sociální situaci, kterou bude nutno odpovídajícím způsobem vyřešit*“, a dále také, že jsou v řadě případů soudci stavěni do role, kdy „*ve složitých kauzách hledají obtížně spravedlnost a dokonce někdy jen z řady možných špatných řešení podle jejich názoru volí to nejméně zlé*“.

S ohledem na všechny konkrétní okolnosti daného případu je třeba trvat na tom, že se jedná o věc výjimečnou a zcela zásadní, což je důvod, který mě přiměl k zaslání tohoto vyjádření do předmětné věci a zároveň apelovat na Ústavní soud, aby v rámci svého postavení a svých pravomocí pomohl dosáhnout spravedlivého rozhodnutí ve věci.

IV.

Z výše uvedených důvodů tak zcela podporuji ústavní stížnost stěžovatelů v dané věci podanou, včetně návrhu na zrušení rozsudku Nejvyššího soudu České republiky, napadeného ústavní stížností.

Prezident republiky Ing. Miloš Zeman